

en Lethed til at erhverve sig dygtige Lærere og blive af med dem, man ikke er tilfreds med, er et stort Fortrin, disse Skoler have frem for andre, det vil vistnok indrømmes af Enhver, der i nogle Aar har kjendt disse Forhold; man behøver blot at spørge de Mænd, der staae i Spidsen for de private Skoler, og som jo fortjene al Agtelse, og man vil da erfare, hvilken Betydning det har for dem, at de i denne Henseende kunne bevæge sig med fuld Frihed. Naar man dernæst seer hen til den Maalestof, man tidligere havde — den være heldig eller uheldig, nok sagt, det var Statens — nemlig dengang man havde Examen artium her ved Universitetet, og Staten igjennem Examenscharakteren søgte at fremstille det Indtryk af Dygtighed, som den unge Mand gjorde paa den, da vil man finde, at de lærde Skoler i Almindelighed overgik Metropolitan-skolen. Senere hen har man bortkastet denne Maalestof og henlagt en Afgangsexamen til Skolerne efter preussisk Mønster. Nogle synes det er godt, jeg synes det er galt, men det vedkommer jo ikke denne Sag. Saameget er imidlertid vist, at den Maalestof, man tidligere havde, nu er tabt, men jeg er overbevist om, at hvis man igjen indførte Examen artium ved Universitetet, saa vilde det nok vise sig, at de unge Mennesker, der forlade Metropolitan-skolen, ikke ere i Besiddelse af større Dygtighed end de, der forlade f. Ex. Borgerdydskolen paa Christianshavn eller det von Westenfske Institut. Dette hvad det første Punkt angaaer. Hvad dernæst angaaer det Punkt, at Metropolitan-skolen skulde skabe Schemata for den fremtidige Underviisning, da skal jeg tillade mig at gjøre en historisk Bemærkning, som den høitagtede Kultusminister, der har en saa dyb Indsigt i disse Sager, vistnok vil indrømme er rigtig. Dengang man for en Række Aar tilbage fandt det nødvendigt at reformere vort Skolevæsen, og da man blandt Andet gjorde Begyndelsen med at tage Examen bort fra Universitetet og lægge den til Skolerne, fordi man vilde have en større Andeel i Skoleunderviisningen for de exakte Videnskaber og Naturvidenskaber, hvorledes stillede da Sagen sig? Den stillede sig saaledes, at det, som Staten dengang kom til, allerede var realiseret igjennem private lærde

Skoler; det Schema, som de da styrende Mænd satte for Metropolitan-skolen, var det samme, som i Aar og Dag var brugt ved det v. Westenfske Institut, og hvorfor var denne Skole kommen til at sætte et saadant Schema? Fordi den ikke var indsnævret i bestemte Former, men havde Frihed til at bevæge sig fornuftig fremad og, som man kalder det, følge med Tiden. Men naar Staten altsaa indrømmede, at dette Schema var rigtigt, saa burde den ikke saalænge have beholdt det gamle, saa meget mere, som det viste sig, at de Forbringer, Staten stillede, ligesaagodt præsteredes af de private Skoler som af Metropolitan-skolen. Saaledes stiller Sagen sig nu, og det er en af de Grunde, hvorfor jeg troer, at en saadan Normal-skole er skadelig for det lærde Underviisningsvæsen. Dengang den daværende høitagtede Kultusminister, som i dette Dieblif er Medlem af det andet Thing, i sin Tid ordnede Sagen saaledes, som den i det Væsentlige nu staaer, da konfererede han med Bestyrerne af de private lærde Skoler her i Kjøbenhavn og sagde til dem: I kunne ikke faae Ret til at dimittere, som det kaldes, ved Ederes Skoler, medmindre I i de to sidste Aar af Skolegangen indrette Schemaet paa samme Maade, som jeg nu har indrettet det ved Metropolitan-skolen og de andre lærde Skoler. Jeg havde dengang den Ære at være blandt de Folk, han talte til, og jeg svarede derpaa: Jeg troer, det er urigtigt, thi jeg mener, at dersom der er gjort noget væsentligt Gavn ved Schemaerne, da er det netop kommet tilstede paa Grund af den Frihed, Skolerne have havt til at bevæge sig, og jeg skjønner aldeles ikke, at det kan være Staten magtpaaliggende, naar de Fordringer, den stiller, blive fyldestgjorte, om Vedkommende erhverve sig deres Kundskaber ved at læse Saameget af eet Slags i et Aar eller i et andet, eller hvorledes de ville; men Saameget er vist, at de mistede denne Frihed, og derved mistedes et Moment til at komme videre. Derfor paastaar jeg, at der igjennem en fornuftig Frihed i Bevægelsen, forrigeret af hele det dannebe Publikum, af den store Konkurrence og af de Tusinder af Forældre, hvis Børn deeltage i Underviisningen, vil danne sig et ganske andet Schema og et langt friere